

WYMAGANIA EDUKACYJNE

HISTORIA KLASA V A i VB

rok szkolny 2019/2020

NAUCZYCIEL: mgr Iwona Dzidek

DZIAŁ I. PRADZIEJE I NAJDAWNIEJSZE CYWILIZACJE

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
1. Najdawniejsze dzieje człowieka Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Człowiek rozumny. 2. Życie człowieka w okresie paleolitu. 3. Rewolucja neolityczna i zmiany w życiu człowieka. 4. Pierwsi rzemieślnicy i kupcy. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek; - opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej; - rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: neolit, paleolit, rewolucja neolityczna 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia; - wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące
2-3. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe surowce i nowe narzędzia. 2. Warunki geograficzne Mezopotamii i ich wpływ na życie ludzi. 3. Powstanie państw w Mezopotamii. 4. Religia i osiągnięcia Mezopotamii. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie Mezopotamię; - wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; - wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; - wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; - zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; - rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; - omawia religię politeistyczną; - uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa; - wskazuje konsekwencje wynalezienia koła
4 – 5. Starożytny Egipt. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki geograficzne starożytnego Egiptu i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Faraon i jego władza. 3. Społeczeństwo Egiptu. 4. Pismo egipskie. 5. Bogowie egipscy. 6. Grobowce faraonów. 7. Osiągnięcia Egipcjan. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, nad jaką rzeką leży Egipt; - rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; - rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; - wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; - wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; - wymienia bogów egipskich 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazwany darem Nilu; - rozumie pojęcie monarchia despocytna; - rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia władzę faraona; - rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; - rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; - porównuje wynalazki poznanych cywilizacji
6. Starożytny Izrael Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki geograficzne Izraela. 2. Judaizm i jego zasady. 3. Najważniejsze postacie z historii Izraela. 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie Palestynę; - rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; - podaje cechy judaizmu 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wędrowki i niewolę Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie

	-wie, w kogo wierzyli Żydzi		- wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami		
7.Starożytne Indie i Chiny. Zagadnienia: 1. Dolina Indusu i jej mieszkańcy. 2. Osiągnięcia mieszkańców starożytnych Indii. 3. Powstanie Chin – wpływ warunków geograficznych na życie mieszkańców. 4. Osiągnięcia.	- wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji w Azji; - wymienia po jednym osiągnięciu każdej z tych cywilizacji	- wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji	- omawia wpływ warunków geograficznych na powstanie cywilizacji	- omawia znaczenie chińskich wynalazków	- wskazuje wynalazki, które zostały przeniesione z Azji do Europy
8.Lekcja powtórzeniowa. Pierwsze cywilizacje. Zagadnienia 1. Powstanie i osiągnięcia pierwszych cywilizacji	- wskazuje położenie poznanych cywilizacji na mapie; - potrafi podać co najmniej jedną informację na ich temat;	- wymienia zajęcia mieszkańców poznanych państw; - wskazuje przykłady politeizmu i monoteizmu	- omawia wpływ warunków geograficznych na życie codzienne ludzi	- wskazuje osiągnięcia omówionych cywilizacji, potrafi je przyporządkować do danego obszaru, dostrzega ich wpływ na zachodzące zmiany	- analizuje wpływ osiągnięć na zachodzące zmiany; - potrafi dostrzec różnice między cywilizacjami w różnych dziedzinach życia
9.Sprawdzian 1. Pierwsze cywilizacje.					

DZIAŁ II. STAROŻYTANA GRECJA

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
10. Cywilizacja starożytnych Greków Zagadnienia: 1. Warunki geograficzne i ich wpływ na życie mieszkańców. 2. Miasta – państwa. 3. Kolonizacja grecka.	- wskazuje na mapie starożytną Grecję; - rozumie pojęcie polis; - wymienia zajęcia Greków	- rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia	- dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków	- rozumie przyczyny powstawania polis; - rozumie przyczyny kolonizacji greckiej	- rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego
11. W demokratycznych Atenach. Zagadnienia: 1. Demokracja. 2. Zgromadzenie ludowe, urzędnicy ateńscy. 3. Społeczeństwo Aten.	- rozumie pojęcie demokracja	- omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów	- wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje	- omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców	- porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską
12. Wierzenia starożytnych Greków. Zagadnienia: 1. Mitologia grecka. 2. Bogowie greccy. 3. Formy oddawania czci bogom.	- rozumie pojęcie politeizmu w odniesieniu do wierzeń Greków; - wie, gdzie była siedziba bogów greckich; - zna co najmniej jednego boga greckiego	- wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hadesa, Atenę, Afrodyte, Herę, Apolla; - opisuje wygląd bogów	- zna sposoby oddawania czci bogom	-wie, kim był Homer; - wie, kim byli herosi	- potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków
13. W teatrze i na igrzyskach Zagadnienia: 1. Gimnazjony. 2. Igrzyska olimpijskie. 3. Powstanie teatru.	- wie, gdzie odbywały się igrzyska; - wie, jak wyglądał teatr grecki	- wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk;	- rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; - wie, w jaki	- wie, czym różni się tragedia od komedii; - wymienia twórców tragedii	- uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi

4. Tragedie i komedie.		- wie, jak wyglądała praca i stroje skrótów; - wie, jaka była geneza teatru	sposób nagradzono zwycięzców na igrzyskach	i komedii	Greków
14. Uczeni, pisarze, artyści. Zagadnienia: 1. Filozofia grecka. 2. Literatura. 3. Architektura i rzeźba.	- potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków; - rozumie pojęcie filozofia; - wie, jak wyglądało pismo greckie	- rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki; - wymienia greckich filozofów; - wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji	- rozróżnia porządki architektoniczne; - wie, czym zajmowali się filozofowie; - zna dokonania Homera	- porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji	- dostrzega integrujący charakter sztuk i nauki greckiej
15. Lekcja powtórzeniowa. Starożytna Grecja. Zagadnienia: 1. Położenie geograficzne i jego konsekwencje dla Hellady. 2. Osiągnięcia starożytnych Greków. 3. Wierzenia greckie.	- potrafi wskazać Grecję na mapie; - wymienia, co najmniej trzy osiągnięcia Greków w różnych dziedzinach życia	- zna zajęcia Greków; - wymienia rodzaje nauk, które rozwinęły się w Grecji	- wie, jaki był wpływ warunków geograficznych na powstanie polis; - wskazuje czynniki integrujące greckie polis	- dostrzega, czym różni się demokracja ateńska od demokracji współczesnej	
16. Sprawdzian 2. Starożytna Grecja.					

DZIAŁ III. STAROŻYTNY RZYM.

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
17. Rzym – od królestwa do republiki Zagadnienia: 1. Powstanie Rzymu. 2. Rzym w okresie królewskim. 3. Rzym jako republika. 4. Urzędy rzymskie.	- potrafi wskazać Rzym na mapie; - zna pojęcie republika	- wie, kiedy Rzym stał się republiką; - zna zasady funkcjonowania republiki; - wymienia rzymskie urzędy; - wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy	- wskazuje kompetencje urzędników rzymskich	- porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską;	- rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami
18. Imperium Rzymskie. Zagadnienia: 1. Podboje Rzymu. 2. Romanizacja prowincji. 3. Niewolnicy. 4. Upadek republiki. 5. Narodziny cesarstwa.	- potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; Wie, skąd się brali niewolnicy; Rozumie pojęcie cesarstwo	- rozumie pojęcie romanizacja; - wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; - wie, kiedy upadła republika; - omawia położenie niewolników;	- wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; - wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje	- rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; - wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki	- omawia różnice między republiką a cesarstwem
19. Cywilizacja starożytnego Rzymu. Zagadnienia: 1. Wpływ Greków na kulturę rzymską. Romanizacja prowincji. 2. Religia Rzymian. 3. Osiągnięcia w budownictwie. 4. Literatura i prawo rzymskie.	- rozumie pojęcia: akwedukt, łuk triumfalny, gladiator; - omawia religię Rzymian	- wymienia bogów rzymskich; - wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; - potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”.	- opowiada o edukacji rzymskiej; - wymienia rzymskich twórców;	- wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską; - uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii;	- dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat;
20. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności. Zagadnienia: 1. Powstanie i rozwój	- zna datę upadku Cesarstwa rzymskiego na Zachodzie;	- omawia założenia chrześcijaństwa; - wie, jak	- rozumie przyczyny przesładowań chrześcijan;	- wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa	- analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa;

<p>2. Prześladowanie chrześcijan.</p> <p>3. Chrześcijaństwo religią panującą.</p> <p>4. Upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie.</p>	<p>- wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo;</p> <p>- wie, kim był Jezus Chrystus;</p> <p>- rozumie pojęcie chrześcijaństwo;</p>	<p>wyglądało życie pierwszych chrześcijan;</p> <p>- omawia rozwój chrześcijaństwa;</p> <p>- rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna;</p>	<p>- wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego;</p>	<p>Rzymskiego na Zachodzie;</p>	
<p>21. Lekcja powtórzeniowa. Starożytny Rzym. Zagadnienia:</p> <p>1. Formy sprawowania władzy.</p> <p>2. Osiągnięcia Rzymian.</p> <p>3. Religie w Imperium Rzymskich.</p>	<p>- potrafi wskazać na mapie Rzym;</p> <p>- wymienia różne formy sprawowania władzy;</p> <p>- wie, kim był Jezus Chrystus, Gajusz, Juliusz Cezar, Oktawian August;</p> <p>- wie, kiedy upadło Cesarstwo Rzymskie na Zachodzie;</p>	<p>- umiejscawia w czasie powstanie i upadek Rzymu;</p> <p>- opisuje różne formy ustrojowe;</p> <p>- wymienia osiągnięcia Rzymian w różnych dziedzinach;</p>	<p>- opisuje życie pierwszych chrześcijan;</p> <p>- opisuje rzymską edukację;</p>	<p>- porównuje różne formy ustrojowe;</p> <p>- przedstawia przyczyny i skutki podbojów rzymskich;</p>	<p>- dostrzega wpływ greckie na kulturę rzymską;</p>
<p>22. Sprawdzian 3. Starożytny Rzym.</p>					

DZIAŁ IV. POCZĄTKI ŚREDNIOWIECZA.

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
<p>23. Bizancjum. Zagadnienia:</p> <p>1. Cesarstwo na wschodzie.</p> <p>2. Justynian Wielki.</p> <p>3. Sztuka bizantyjska.</p> <p>4. Schizma wschodnia.</p>	<p>- wskazuje Bizancjum na mapie;</p> <p>- rozumie pojęcia; cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia;</p> <p>- wie, jak wygląda mozaika</p>	<p>- wymienia działania cesarza Justyniana;</p> <p>- wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury;</p> <p>- zna konsekwencje schizmy wschodniej;</p>	<p>- wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim;</p> <p>- rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności;</p>	<p>- podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana;</p> <p>- wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa;</p>	<p>- omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej;</p>
<p>24. Powstanie cywilizacji islamu. Zagadnienia:</p> <p>1. Powstanie islamu.</p> <p>2. Założenia islamu.</p> <p>3. Podboje Arabów.</p> <p>4. Osiągnięcia Arabów.</p>	<p>- wskazuje na mapie Półwysep Arabski;</p> <p>- wie, kim był Mahomet;</p> <p>- rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska;</p> <p>- wie, w którym wieku powstał islam;</p>	<p>- wymienia założenia islamu;</p> <p>- wskazuje ziemie podbite przez Arabów;</p> <p>- rozumie znaczenie roku 622;</p>	<p>- wymienia filary islamu;</p> <p>- omawia politykę rabów na podbitych terenach;</p>	<p>- rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków;</p>	<p>- rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur</p>
<p>25. Państwo karolińskie. Zagadnienia:</p> <p>1. Państwo germańskie.</p> <p>2. Państwo Franków.</p> <p>3. Państwo Karola Wielkiego, renesans karoliński.</p> <p>4. Podział państwa Karola.</p>	<p>- wie, kim był Karol Wielki;</p> <p>- zna daty: 800 r., 843 r.</p>	<p>- wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest;</p> <p>- wie, kim był Chlodwig;</p> <p>- wie, co zmienił traktat w Verdun</p>	<p>- przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki;</p>	<p>- rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków;</p> <p>- rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki</p>	<p>- rozumie, dlaczego upadek Cesarstwa rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę;</p> <p>- rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego;</p>
<p>26. Nowe państwa na zachodzie Europy. Zagadnienia:</p>	<p>- wymienia państwa, które powstały po</p>	<p>- opisuje władzę króla we wczesnym</p>	<p>- wymienia przyczyny najazdów</p>	<p>- rozumie znaczenie koronacji Ottona</p>	<p>- rozumie przyczyny osłabienia władzy</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe państwa w Europie. 2. Niemcy za Ottona I. 3. Wikingowie i ich podboje. 	<p>traktacie w Verdun;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, kto został cesarzem w 962 r.; - wie, kim byli wikingowie; 	<p>średniowieczu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi wskazać na mapie podboje wikingów i państwa, które powstały po traktacie w Verdun; - wymienia języki, które wykształciły się w Europie; 	<p>wikingów na Europę;</p>	<p>I na cesarza;</p>	<p>królewskiej we wczesnym średniowieczu;</p>
<p>27. Słowiańszczyzna.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osiedlanie się Słowian. 2. Życie codzienne Słowian. 3. Powstanie pierwszych państw w Europie Środkowej. 4. Organizacja państw słowiańskich. 5. Dwa kręgi słowiańszczyzny. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wymienić państwa słowiańskie; Wie, jak żyli pierwsi Słowianie; 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia organizację państw słowiańskich; 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie; - rozumie pojęcie cyrylica i dostrzega znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa w Europie; 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian; - rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze schodu i zachodu Europy; 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum;
<p>28. Lekcja powtórzeniowa. Początki średniowiecza.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bizancjum. 2. Islam. 3. Nowe państwa europejskie. 4. Chrystianizacja Europy. 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi wymienić państwa powstałe w okresie wczesnego średniowiecza oraz wskazać je na mapie; - wie, które z tych państw najszybciej przyjęły chrześcijaństwo; - wie, kim był Karol Wielki; 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje życie Słowian; - wie, kim byli Otton I, Justynian Wielki, Mahomet oraz zna ich dokonania; - zna zasady islamu; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa; - rozumie pojęcie schizma wschodnia; - rozumie znaczenie powstania islamu i zmian, które wiązały się z wprowadzeniem tej religii; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie przyczyny i skutki przyjmowania chrześcijaństwa; 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega, że czas średniowiecza to czas budowania Europy; - rozumie wpływ chrześcijaństwa na budowę Europy;
<p>29. Sprawdzian 4. Początki średniowiecza.</p>					

DZIAŁ V. SPOŁECZEŃSTWO, WŁADZA I KULTURA ŚREDNIOWIECZNEJ EUROPY

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
<p>30. Rycerstwo i system lenny.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. System lenny. 2. Zamek ośrodkiem władzy. 3. Od paza do rycerza. 4. Kultura rycerska. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; - opowiada, na czym polegał system lenny; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia drogę od paza do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; - rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno; - opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie immunitet; - opowiada o ceremonii nadawania lenna; - wie, na czym polega kultura rycerska; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie przyczyny i skutki powstawania systemu lennego; 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rolę króla w systemie lennym; - rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie;
<p>31. Średniowieczna wieś.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Życie codzienne na 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia obowiązki chłopów i pana; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie znaczenie osadnictwa dla 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i

<p>2. wsi.</p> <p>3. Pan i poddani.</p> <p>4. Osadnictwo.</p> <p>5. Zmiany w rolnictwie.</p>	<p>- dostrzega różnice między panem a poddanymi;</p>	<p>średniowiecza;</p> <p>- wie, na czym polegało osadnictwo;</p>	<p>- wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi;</p>	<p>właściciela ziemi;</p> <p>- rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi;</p>	<p>nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi;</p>
<p>32. Średniowieczne miasto.</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. Odrodzenie miast.</p> <p>2. Lokacje miast i ich wygląd.</p> <p>3. Funkcje miast.</p> <p>4. Mieszkańcy miast i ich zajęcia.</p>	<p>- wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast;</p> <p>- potrafili opisać wygląd średniowiecznego miasta;</p>	<p>- wie, jakie grupy społeczne mieszkaly w średniowiecznych miastach;</p> <p>- rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik;</p> <p>- wymienia funkcje miast;</p>	<p>- opowiada o procesie lokowania miast i jego cechach;</p> <p>- rozumie, jakie znaczenie miały cechy;</p>	<p>- rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast;</p> <p>- opisuje samorząd miasta w średniowieczu;</p>	<p>- przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym;</p>
<p>33. Kościół i kultura na zachodzie Europy.</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. Powstanie i rola zakonów.</p> <p>2. Uniwersytety.</p> <p>3. Style architektoniczne w średniowieczu.</p>	<p>- wymienia style architektoniczne średniowiecza;</p> <p>- wie, co się działo na uniwersytecie;</p> <p>- wie, czym się zajmowali zakonnicy;</p>	<p>- wymienia przykłady średniowiecznych zakonów;</p> <p>- wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela;</p> <p>- rozumie zasadę „Módl się i pracuj”;</p>	<p>- wymienia najstarsze uniwersytety;</p> <p>- rozumie rolę uniwersytetu;</p> <p>- wie, czym zajmowali się franciszkanie i dominikanie;</p>	<p>- rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie;</p>	<p>- porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności;</p>
<p>34. Spór cesarstwa z papieżem.</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. Upadek znaczenia papieża.</p> <p>2. Program reform.</p> <p>3. Spór między Henrykiem IV a Grzegorzem VII.</p> <p>4. Konkordat w Wormacji.</p>	<p>- wie, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem;</p>	<p>- wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII;</p> <p>- rozumie pojęcie konkordatu wormackiego;</p> <p>- opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem;</p> <p>- wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie;</p>	<p>- rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę;</p>	<p>- rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem;</p> <p>- rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie;</p>	<p>- rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy.</p>
<p>35. Wyprawy krzyżowe.</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. Przyczyny krucjat.</p> <p>2. Synod w Clermont i pierwsza krucjata.</p> <p>3. Państwa krzyżowców i zakony rycerskie.</p> <p>4. Zakończenie krucjat.</p>	<p>- rozumie pojęcia: krucjata, wyprawa krzyżowa;</p> <p>- wie, czym zajmowały się zakony rycerskie;</p>	<p>- wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców;</p> <p>- wymienia zakony rycerskie;</p>	<p>- wymienia przyczyny wypraw krzyżowych;</p>	<p>- rozumie wpływ wartości uznawanych w średniowieczu za ważne na powstanie ruchu krucjatowego;</p> <p>- wskazuje skutki wypraw krzyżowych;</p>	<p>- rozumie przyczyny zakończenia krucjat;</p>
<p>36. Lekcja powtórzeniowa. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy.</p> <p>Zagadnienia:</p> <p>1. Społeczeństwo średniowiecznej Europy.</p> <p>2. Konflikty średniowiecznego świata.</p>	<p>- opisuje życie chłopów, rycerzy, mieszczanina, duchownego w średniowieczu;</p>	<p>- wymienia style architektoniczne średniowiecza i potrafi je rozpoznać;</p>	<p>- dostrzega wpływ systemu lennego na funkcjonowanie wsi;</p>	<p>- wskazuje zmiany zachodzące na wsi, rozumie ich znaczenie</p>	<p>- rozumie rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się średniowiecznej Europy.</p>
<p>37. Sprawdzian 5. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy.</p>					

DZIAŁ VI. POLSKA PIERWSZYCH PIASTÓW.

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA Dобра	OCENA BARDZO Dобра	OCENA CELUJĄCA
38. Narodziny państwa polskiego. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Słowianie na ziemiach dzisiejszej Polski. 2. Podboje Mieszka I. 3. Przyjęcie chrztu. 4. Budowa państwa przez Mieszka I. 	- wie, kim był Mieszko I; - wie, kiedy Polska przyjęła chrzest;	- wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; - opowiada o tworzeniu państwa polskiego; - opowiada o przyjęciu chrztu;	- wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; - rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka I	- wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa	- analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski;
39. Panowanie Bolesława Chrobrego Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Misja biskupa Wojciecha. 2. Utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie. 3. Zjazd gnieźnieński. 4. Wojna Bolesława Chrobrego. 5. Koronacja Bolesława Chrobrego. 	- wie, kto był następcą Mieszka I; - wie, kim był św. Wojciech; - wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy był zjazd w Gnieźnie;	- wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; - opowiada o misji biskupa Wojciecha; - wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen;	- wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego;	- rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich;	- rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie;
40. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Rządy Mieszka II. 2. Kryzys monarchii 3. Kazimierz Odnowiciel i jego działania. 4. Bolesław Śmiały i biskup Stanisław. 	- wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; - wie, kim byli Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały;	- wymienia problemy Polski w I połowie XI wieku;	- wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; - wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców;	- rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego;	- wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława;
41. Panowanie Bolesława Krzywoustego Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Władysław Herman i jego rządy. 2. Bolesław Krzywousty i konflikt ze Zbigniewem. 3. Rządy Bolesława Krzywoustego. 4. Testament Bolesława Krzywoustego i jego konsekwencje. 	- wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice; - wskazuje na mapie Polskę w XII w.;	- wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego; - wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa;	- wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy; - omawia działania Bolesława Krzywoustego;	- wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; - rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem;	- analizuje znaczenie podboju Pomorza;
42. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Życie na wsi i w mieście. 2. Powinności – daniny i usługi. 3. Wojowie. 4. Duchowieństwo. 	- wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; - wie, jakie były zajęcia wojów; - zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo;	- opisuje życie na wsi, w mieście;	- wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami;	- dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego;	- rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa;
43. Lekcja powtórzeniowa. Polska pierwszych Piastów. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie państwa polskiego. 2. Społeczeństwo polskie w okresie wczesnopiastowskim. 	- wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów; - wymienia władców z dynastii Piastów; - wie, co się	- omawia działania pierwszych władców z dynastii Piastów;	- wskazuje grupy społeczne zamieszkujące ziemie polskie, omawia ich zajęcia;	- rozumie i wymienia przyczyny oraz skutki przyjęcia chrztu, zjazdu w Gnieźnie, pierwszej koronacji;	- rozumie, jaki wpływ miało przyjęcie chrześcijaństwa na zmiany w różnych dziedzinach życia w Polsce;

	wydarzyło w 966 r., 1000 r., 1025 r., 1138 r.				
44. Sprawdzian 6. Polska pierwszych Piastów.					

DZIAŁ VII. POLSKA DZIELNICOWA I ZJEDNOCZONA

TEMAT LEKCJI	OCENA DOPUSZCZAJĄCA	OCENA DOSTATECZNA	OCENA DOBRA	OCENA BARDZO DOBRA	OCENA CELUJĄCA
45. Rozbicie dzielnicowe. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Polska dzielnicowa. 2. Sąsiedzi Polski dzielnicowej. 3. Sprowadzenie krzyżaków do Polski. 4. Najazd Mongołów. 	- wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice; - rozumie pojęcia: Krzyżacy, Mongołowie;	- zna sąsiadów Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego; - wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbitcia dzielnicowego i zna efekt tych walk	- wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego; - opisuje proces budowania państwa krzyżackiego;	- wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami; - omawia przyczyny zaproszenia krzyżaków do Polski;	- wskazuje skutki rozbitcia dzielnicowego na różnych płaszczyznach;
46. Społeczeństwo i gospodarka Polski dzielnicowej. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wieś w średniowieczu. 2. Kolonizacja na prawie niemieckim. 3. Powstanie stanów. 	- wymienia stany w społeczeństwie polskim; - wie, na czym polegała kolonizacja; - zna pojęcie trójpolówka;	- opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim; - wymienia zajęcia różnych stanów;	- rozumie znaczenie zmiany w rolnictwie dla życia ludzi;	- analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego; - wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście;	- rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce;
47. Odbudowa Królestwa Polskiego. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwołany zjazd zjednoczenia. 2. Przemysł II królem Polski. 3. Koronacja Wacława II na króla Polski. 4. Zjednoczenie ziem polskich przez Władysława Łokietka. 5. Konflikt Polski z Krzyżakami. 	- wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; - wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków;	- wymienia kolejnych władców Polski; - wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; - wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbitcia dzielnicowego.	- wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich; - rozumie znaczenie utraty Pomorza; - opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem;	- wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich;	- rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski
48. Polska Kazimierza Wielkiego. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy Polski po przejęciu władzy przez Kazimierza Wielkiego. 2. Pokój z Czechami i Krzyżakami. 3. Działania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie gospodarki, obronności i prawodawstwa. 4. Utworzenie Akademii Krakowskiej. 	- wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; - rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą a zostawił murowaną”;	- wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach; - wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska;	- rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; - omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami;	- omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski;	
49. Polska w unii z Węgrami i Litwą. Zagadnienia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Unia z Węgrami. 	- wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; - wie, kim byli:	- wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego;	- opowiada o wojnie trzynastoletniej; - wie, w których	- rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla	- omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów;

<p>2. Ludwik Węgierski i Jadwiga na tronie polskim.</p> <p>3. Unia personalna z Litwą.</p> <p>4. Wielka wojna z zakonem.</p>	<p>Jadwiga i Władysław Jagiełło;</p> <p>- wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył;</p> <p>- zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385</p>	<p>- zna powody rozpadu unii polsko – węgierskiej;</p>	<p>państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów;</p> <p>- zna cele i efekty działania Związków Pruskiego;</p>	<p>Polski;</p>	
<p>50. Jagiellonowie w Europie Środkowej.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Druga unia Polski i Węgier. 2. Wojna trzynastoletnia. 3. Jagiellonowie w Czechach i na Węgrzech. 	<p>- wie, kim byli: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk;</p> <p>- wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie;</p>	<p>- wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego;</p> <p>- zna powody rozpadu unii polsko – węgierskiej;</p>	<p>- opowiada o wojnie trzynastoletniej;</p> <p>- wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów;</p> <p>- zna cele i efekty działania Związku Pruskiego;</p>	<p>- rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski;</p>	<p>- omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów;</p>
<p>51. Monarchia stanowa w Polsce.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie monarchii stanowych. 2. Monarchia stanowa w Polsce. 3. Powstanie szlachty. 4. Przywileje szlacheckie. 5. Działalność sejmu. 	<p>- wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał;</p> <p>- rozumie pojęcie szlachta;</p>	<p>- rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja;</p> <p>- wie, na czym polegała monarchia stanowa;</p>	<p>- wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm;</p> <p>- opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej;</p> <p>- opowiada o powstaniu przywilejów;</p>	<p>- rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje;</p> <p>- wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie</p>	<p>- omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną;</p>
<p>52. Lekcja powtórzeniowa. Polska zjednoczona i dzielnicowa.</p> <p>Zagadnienia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zjednoczenie państwa polskiego. 2. Jagiellonowie na tronie polskim. 3. Unie Polski. 	<p>- wie, kiedy Polska została zjednoczona;</p> <p>- wie, kim byli: Władysław Łokietek, Jadwiga, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk</p>	<p>- wskazuje Polskę na mapie;</p> <p>- wskazuje na mapie państwa, z którymi Polska weszła w unie personalne;</p>	<p>- rozumie znaczenie zawiązania unii i zjednoczenia Polski;</p>	<p>- wskazuje przyczyny i skutki: zjednoczenia ziem polskich, unii personalnych, wojny trzynastoletniej, nadawania przywilejów;</p>	<p>- rozumie zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem zawieranych unii, zjednoczenia, nadawania przywilejów;</p>
<p>53. Sprawdzian 7. Polska zjednoczona i dzielnicowa.</p>					

Wymagania edukacyjne z Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych autorstwa Anity Plumińskiej – Mieloch.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

1. Praca ucznia na lekcji.
  2. Odpowiedzi ustne.
  3. Prace pisemne
- kartkówki

- sprawdziany
- testy ze znajomości pojęć i dat
- zadania domowe
- referaty
  - uczeń ma prawo do poprawy oceny uzyskanej na sprawdzianie do dwóch tygodni po oddaniu pracy, w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
  - w przypadku ucznia nieobecnego na sprawdzianie z powodu choroby czas ten liczony jest od dnia powrotu ucznia do szkoły;